

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

25 בדצמבר 2023

1694

י"ג בטבת התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 402

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023

1. תיקון סעיף 35 – הוראת שעה
בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה (להלן – יום התחילה) עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025) (להלן – תקופת הוראת השעה), יקראו את חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א–1961¹ (להלן – החוק העיקרי), כך שבסעיף 35, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
"א) תקופת ההתמחות תהיה שנים עשר חודשים"
2. תיקון סעיף 35 – הוראת מעבר ותחולה לאחר תום תקופת הוראת השעה
(א) מי שהתחיל את התמחותו לפני יום תחילתו של חוק זה (בסעיף זה – יום התחילה) והיה מתמחה ביום תחילתו, יחולו לגביו הוראות אלה, לפי העניין:
(1) מי שהתחיל את התמחותו בתקופה שמיום ט"ו באלול התשפ"ג (1 בספטמבר 2023) עד ערב תחילתו של חוק זה – יחולו לגביו הוראות סעיף 35 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה;
(2) מי שהתחיל את התמחותו בתקופה שמיום י' בניסן התשפ"ג (1 באפריל 2023) עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023) – יסיים את התמחותו ביום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024);

ד ב ר י ה ס ב ר

מתמחים אלה יקוצר מתקופה של 18 חודשים ל-12 חודשים. באופן האמור, יסיימו אותם המתמחים את מסלול ההכשרה שלהם למקצוע בתקופה קצרה יותר, כך שיוסמכו בהקדם כעורכי דין ויוכלו להשתלב בשוק התעסוקה.

נוסף על כך, מוצע להכיר בתקופות היעדרות מסיבות הקשורות לחגיגה ולמצב המיוחד בעורף, ככאלה שאינן פוגעות ברציפות ההתמחות והכול כפי שיפורט להלן.

סעיף 1 סעיף 35(א) לחוק קובע את תקופת ההתמחות שעומדת כיום על 18 חודשים. בהתאם לסעיף 24 לחוק, השלמת תקופת ההתמחות היא אחד משלושת תנאי הכשירות של אדם להיות עורך דין (בעל השכלה משפטית גבוהה, עבר תקופת התמחות ועמד בבחינות לשכת עורכי הדין).

מוצע לתקן את סעיף 35(א) האמור ולקבוע כי תקופת ההתמחות תקוצר ל-12 חודשים. זאת, בהוראת שעה לתקופה של כשנתיים, החל ממועד פרסום החוק עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025) (להלן – תקופת הוראת השעה).

הוראה זו נקבעת כהוראת שעה כדי לתת מענה מהיר ומיידי לצרכים שהתעוררו עקב החגיגה והמצב המיוחד בעורף.

סעיף 2 מוצע לקבוע הוראות מעבר ותחולה לאחר תום תקופת הוראת השעה כפי שיפורט להלן.

מוצע כי מי שהתחיל את התמחותו בתקופה שמיום ט"ו באלול התשפ"ג (1 בספטמבר 2023) עד ערב תחילתו של חוק זה, תקופת התמחותו תהיה 12 חודשים.

מי שהתחיל את התמחותו בתקופה שמיום י' בניסן התשפ"ג (1 באפריל 2023) עד יום י"ד באלול התשפ"ג

כללי בבוקר יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל, ובעקבותיה החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, והוכרו בצה"ל על מבצע "חרבות ברזל". כמו כן, הוכרו על מצב מיוחד בעורף בהתאם לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א–1951 (להלן – חוק ההתגוננות האזרחית). נכון לעתה, ההכרזה בעניין מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, כפי שאושרה על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, עומדת בתוקף עד יום י"ג בטבת התשפ"ד (25 בדצמבר 2023).

במסגרת האירועים האמורים, צה"ל ערך גיוס מילואים רחב של למעלה מ-300,000 חיילי והיילות מילואים, לכל המערכים בצה"ל ובמערכת הביטחון. מרחב עוטף עזה ואזורים נוספים במדינת ישראל הוכרו כשטחים צבאיים סגורים שהכניסה אליהם אסורה, וביישובים רבים בישראל התושבים התבקשו להתפנות מבתיהם.

לנוכח המצב האמור והמציאות השוררת בישראל בזמן זה, מתמחים רבים נאלצו להיעדר ממקום התמחותם, בין השאר בשל גיוסם למילואים, הוצאתם לחופשה ללא תשלום או בשל כך שמקום מגוריהם או מקום העבודה שלהם מצוי ביישובים בדרום או בצפון אשר פונו.

כדי לצמצם את הקשיים האמורים, אשר התעוררו בשל הנסיבות האמורות, מוצע לתקן את חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א–1961 (להלן – החוק), ולתת מענה למתמחים אשר התחילו את התמחותם החל מחודש ספטמבר 2023 עד תום תקופת הוראת השעה, כך שמשך ההתמחות של

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 178; התשע"ז, עמ' 1199.

(3) מי שהתחיל את התמחותו לפני יום י' בניסן התשפ"ג (1 באפריל 2023) – יחולו לגביו הוראות סעיף 35 בנוסחו ערב תחילתו של חוק זה.

(ב) הוראות סעיף 35(א) לחוק העיקרי, בנוסחן בסעיף 1 לחוק זה, ימשיכו לחול גם לאחר תום תקופת הוראת השעה על מי שהתחיל את התמחותו לפני תום התקופה כאמור.

היעדרות שאינה פוגעת בתקופת ההתמחות – הוראת שעה – חרבות ברזל

3. (א) בלי לגרוע מההוראות לפי סעיף 109(2) לחוק העיקרי בעניין סדרי ההתמחות ורציפותה, יראו גם היעדרות של מתמחה ממקום התמחות בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ו בטבת התשפ"ד (7 בינואר 2024) (להלן – התקופה הקובעת), כולה או חלקה, מחמת אחת או יותר מהסיבות המפורטות להלן, כהיעדרות שאינה פוגעת ברציפות ההתמחות:

(1) הוא התפנה ממקום מגוריו אשר נמצא ביישוב המנוי בתוספת לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023² (להלן – חוק הגנה על עובדים);

(2) מקום התמחותו נמצא ביישוב כאמור בפסקה (1) והוא לא היה יכול להמשיך לבצע את התמחותו בשל הפסקת הפעילות של מקום ההתמחות האמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

ההוראה שלפיה כל מי שהתחיל התמחות בתקופה הקודמת ליום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023) – ישלים התמחות ארוכה יותר, מאפשרת השלמת תקופת התמחות של המתמחים הוותיקים יותר במשרדים ומהווה מענה מסוים לפגיעה בהסתמכות של המעסיקים, שקיבלו את המתמחים להתמחות מתוך ציפייה שהתמחותם תארך 18 חודשים.

סעיף 3 מוצע להכיר בהיעדרויות אשר נסיבותיהן קשורות בזיקה ישירה ללחימה ולמצב המיוחד בעורף, כהיעדרויות אשר נכללות בתוך תקופת ההתמחות של המתמחה ושלא יפגעו ברציפותה. זאת, כדי שלא לפגוע במתמחים אשר נעדרו בשל נסיבות אלה.

ההצעה נועדה למנוע מצב שבו ההתמחות של אותם מתמחים תוארך מעבר לתקופת ההתמחות הקבועה בחוק ולמעשה תעכב את השלמת מסלול קבלת רישיון עריכת הדין שלהם. עניין זה משפיע כמובן גם על המשק ויסייע לכלכלה, כך שיהיה ניתן להיעזר בשירותי אותם עורכי דין שיוסמכו במועד המקורי אילולא המלחמה. יודגש כי הצעת החוק אינה עוסקת במישור יחסי העבודה בין המאמן למתמחה.

לסעיף קטן (א)

ההסדר המוצע בסעיף קטן זה מבוסס בחלקו על ההסדר הקיים בחוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023 (להלן – חוק הגנה על עובדים). באשר למצבים שבשלהם עובדים נאלצו להיעדר ממקום עבודתם, תוך שניתן ביטוי לקבוצות נוספות שיש ללחימה ולמצב המיוחד בעורף השפעה ישירה על יכולתן להשלים את תקופת ההתמחות. ההסדר עוסק בהיעדרויות במהלך התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ו בטבת התשפ"ד (7 בינואר 2024) (להלן – התקופה הקובעת). כך, מוצע כי היעדרויות ממקום ההתמחות לא יפגעו ברציפות תקופת

(31 באוגוסט 2023) יסיים את התמחותו ביום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024). מתמחים אלה יבצעו תקופת התמחות קצרה מ-18 חודשים וארוכה מ-12 חודשים, בהתאם למועד תחילת ההתמחות שלהם.

מי שהתחיל את התמחותו לפני יום י' בניסן התשפ"ג (1 באפריל 2023) – יחולו לגביו הוראות סעיף 35 בנוסחו ערב תחילתו של חוק זה, כלומר תקופת התמחותו תהיה 18 חודשים.

עוד מוצע להבהיר כי הוראות סעיף 35(א) לחוק העיקרי, בנוסחן בסעיף 1 לחוק זה, קרי שתקופת ההתמחות תעמוד על 12 חודשים, ימשיכו לחול על מי שהתחיל את התמחותו לפני תום תקופת הוראת השעה, גם לאחר תום התקופה האמורה.

יצוין כי ההסדר האמור מבוסס על תיקון החוק משנת 1994 (חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 22), התשנ"ד–1994, פורסם בס"ח התשנ"ה, עמ' 273) שגם במסגרתו קוצרה תקופת ההתמחות מ-18 חודשים ל-12 חודשים תוך יצירת מדרג דומה.

תכליתן של הוראות המעבר ושל הוראות התחולה, אשר על פיהן – קיצור ההתמחות מ-18 חודשים ל-12 חודשים אינו חל על כל קבוצת המתמחים שהתחילה את התמחותה לפני מועד כניסתו של החוק לתוקף, היא לתת זמן היערכות למתמחים, ובעיקר למעסיקים, כך שיספיקו לאייש את משרות המתמחים אשר יתפנו במועד מוקדם מזה שהיה צפוי. נוסף על כך, קביעה שלפיה ההתמחות של מתמחים שהשלימו 12 חודשים תסתיים עם תחילתו של החוק, הייתה עשויה להשאיר מתמחים רבים חסרי תעסוקה מאחר שבחינת ההסמכה שאליה יוכלו להירשם קבועה למועד רחוק.

² ס"ח התשפ"ה, עמ' 244.

- (3) הוא לא היה יכול להמשיך לבצע את התמחותו בשל כך שהמאמן שלו משרת שירות מילואים, כהגדרתו בחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008,³ בתקופה הקובעת, ולא התאפשר לו להמשיך את התמחותו בדרך אחרת;
- (4) הוא הוצא ביוזמת המעסיק לחופשה ללא תשלום בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה;
- (5) הוא חטוף או נעדר כפי שנקבע לפי סעיף 3 לחוק תגמולים לבני משפחה של חטופים ונעדרים בפעולת איבה, התשפ"ד-2023⁴ (להלן – חוק תגמולים לבני משפחה), כתוצאה מפעולות האיבה או פעולות המלחמה, או שהוא הורה, בן זוג או בן משפחה אחר של חטוף או נעדר כאמור; לעניין פסקה זו, "בן משפחה אחר" – כהגדרתו בסעיף 2 לחוק הגנה על עובדים;
- (6) הוא נפגע, כהגדרתו בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970,⁵ כתוצאה מפעולות האיבה או פעולות המלחמה, או שהוא הורה, בן זוג, ילד או אח של נפגע כאמור;
- (7) הוא הוכר כנכה כהגדרתו בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב],⁶ כתוצאה מפעולות האיבה או פעולות המלחמה, או שהוא הורה, בן זוג, ילד או אח של נכה כאמור;
- (8) הוא הורה, בן זוג, ילד או אח של חייל שנספה במערכה כהגדרתו בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950,⁷ כתוצאה מפעולות האיבה או פעולות המלחמה.

ד ב ר י ה ס ב ר

והפסיק את פעילותו, והדבר השליך על יכולת המתמחה לבצע את התמחותו. אם מקום ההתמחות שב לפעילות ממקום פיזי אחר או בדרך של עבודה מרחוק (בהתאם להיתר הלשכה להתמחות מהבית), אזי במקרה כזה – לא תוכר היעדרות המתמחה כהיעדרות שאינה פוגעת ברציפות ההתמחות במסגרת סעיף קטן זה.

יצוין כי במהלך הדיונים בכנסת תיעשה חשיבה להרחבה של סעיף זה גם לקבוצות נוספות המוזכרות בחוק הגנה על עובדים.

יודגש כי ההיעדרויות המפורטות בסעיף זה, הן היעדרויות נוספות על ימי ההיעדרות המותרים אשר אינם פוגעים ברציפות ההתמחות, בהתאם לסעיף 11 לכללי לשכת עורכי הדין (רישום מתמחים ופיקוח על ההתמחות), התשכ"ב-1962 (30 ימים בשנה, 30 ימי מחלה, היעדרות לרגל שירות במילואים, חופשת לידה).

ההתמחות לקבוצות האלה: מי שהתפנה ממקום מגוריו אשר נמצא ביישוב המנוי בתוספת לחוק הגנה על עובדים, מאמנו נקרא לשירות מילואים בתקופה הקובעת, הוא הוצא לחופשה ללא תשלום, הוא חטוף או נעדר או בן זוג או בן משפחה אחר של חטוף או נעדר, הוא נפגע או הוכר כנכה כתוצאה מפעולות האיבה או המלחמה או שהוא הורה, בן זוג, ילד או אח של נפגע כאמור או שהוא בן משפחה של חלל צה"ל במהלך מלחמת חרבות ברזל, והכול כמפורט בסעיף. יובהר כי המונחים "הורה" ו"ילד" המוזכרים בסעיף כוללים בתוכם גם הורה מאמץ וילד מאומץ.

עוד קבוצה נוספת המוצעת בסעיף כקבוצה שימי היעדרותה אינם פוגעים ברציפות ההתמחות היא מי שמקום התמחותם נמצא ביישוב שפונה. בעניין זה יובהר כי הסעיף האמור נועד לתת מענה למתמחים שמקום מגורם אינו בהכרח ביישוב שפונה אך מקום ההתמחות שבו הם מתמחים מצוי ביישוב שפונה, ובשל כך סגר את שעריו

³ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

⁴ ס"ח התשפ"ד, עמ' 64.

⁵ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

⁷ ס"ח התשי"י, עמ' 162.

(ב) שר המשפטים רשאי להאריך את התקופה הקובעת בתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה חודשים כל אחת אם נוכח כי מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה לא יעלה על שישה חודשים.

(ג) בסעיף זה –

“ההכרזה על מצב מיוחד בעורף” – ההכרזה על מצב מיוחד בעורף מיום כ”ב בתשרי התשפ”ד (7 באוקטובר 2023)⁸;

“פעולות האיבה או פעולות המלחמה” – פעולות האיבה או פעולות המלחמה, שאירעו בתקופה שמיום ההכרזה על מצב מיוחד בעורף עד תום תקופת תוקפה של ההכרזה האמורה או עד תום הפעולות הצבאיות המשמעותיות, לפי המאוחר;

“הפעולות הצבאיות המשמעותיות” – הפעולות הצבאיות המשמעותיות שעליהן החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה⁹, והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ”ג בתשרי התשפ”ד (8 באוקטובר 2023).

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

על שלושה חודשים כל אחת אם נוכח כי מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת בשל הלחימה והמצב המיוחד בעורף, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה לא יעלה על שישה חודשים.

משום שלא ידוע מתי יסתיימו הלחימה והמצב המיוחד בעורף, מוצע לקבוע כי שר המשפטים יהיה רשאי להאריך את התקופה הקובעת בתקופות נוספות שלא יעלו

⁸ י”פ 11675, התשפ”ד, עמ’ 319.

⁹ ס”ח התשס”א, עמ’ 158.

